

Право на житло для військовослужбовців

У відповідності до фундаментального конституційного принципу ст. 47 Основного Закону України кожен має право на житло.

Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону.

Так виглядають ідеальні правовідносини. При цьому військовослужбовці (як носії особливого соціального статусу) є зазвичай громадяни України, які проходять дійсну військову службу у складі Збройних сил України та інших військ відповідно до Закону України.

Пропоноване видання визначає основні питання щодо реалізації житлових прав військовослужбовців України, правове регулювання зазначених правовідносин та актуальну судову практику із захисту порушених прав та зловживань у цій сфері.

Ця збірка буде в нагоді здобувачам правової освіти та їх викладачам, суб'єктам реалізації прав на житло для військовослужбовців, практикуючим спеціалістам, а також іншим зацікавленим і вдумливим читачам.

ПРАВО НА ЖИТЛО ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

**ЖИТЛОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ,**

**КОМПЕНСАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ
ЗА ПІДНАЙОМ ЖИТЛА ТА ЙОГО ОРЕНДУ
ТА ІНШІ ВИДИ КОМПЕНСАЦІЙ,**

**КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛОВИХ ПРОГРАМ
ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ,**

**ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО
ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ**

Укладачі:

Джус Олександр Анатолійович — кандидат політичних наук, начальник кафедри соціальної роботи в військах (силах) Військового інституту, Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Золотарьова Марія Карлівна — кандидат юридичних наук, адвокат, Національна асоціація адвокатів України;

Копотун Ігор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням, Донецький державний університет внутрішніх справ;

Макарова Тетяна Петрівна — адвокат, Національна асоціація адвокатів України;

Микитюк Микола Андрійович — доктор юридичних наук, професор, професор спеціальної кафедри №1 Інституту Управління державної охорони України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Павлюк Олександр Олексійович — кандидат військових наук, генерал-лейтенант, перший заступник Міністра оборони України, Міністерство оборони України;

Пасіка Сергій Петрович — кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Військового інституту, Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи в військах (силах) Військового інституту, Київський національний університет імені Тараса Шевченка;

Скриньковський Руслан Миколайович — кандидат економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємств та інформаційних технологій, Львівський університет бізнесу та права;

Сопільник Любомир Іванович — доктор юридичних наук, професор, доктор технічних наук, заслужений винахідник України, Львівський університет бізнесу та права;

Чубенко Антон Григорович — доктор юридичних наук, професор, начальник управління правового забезпечення центрального апарату, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;

Шевченко Анатолій Михайлович — бригадний генерал, начальник Військового інституту, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

П 68 **Право на житло для військовослужбовців: житлове забезпечення військовослужбовців; компенсації військовослужбовцям за підняом житла та його оренду та інші види компенсацій; кредитування житлових програм для військовослужбовців; індивідуальне житлове будівництво для військових** / Укл. : Джус О.А., Золотарьова М.К., Копотун І.М., Макарова Т.П., Микитюк М.А., Павлюк О.О., Пасіка С.П., Петков С.В., Скриньковський Р.М., Сопільник Л.І., Чубенко А.Г., Шевченко А.М. — Київ. ВД «Професіонал», 2023. — 494 с.

ISBN 978-611-01-2929-2

У відповідності до фундаментального конституційного принципу ст. 47 Основного Закону України кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону. Так виглядають ідеальні правовідносини.

При цьому військовослужбовці (як носії особливого соціального статусу) є звичай громадяни України, які проходять дійсну військову службу у складі Збройних сил України та інших військ відповідно до Закону України.

Пропоноване видання визначає основні питання щодо реалізації житлових прав військовослужбовців України, правове регулювання зазначених правовідносин та актуальну судову практику із захисту порушених прав та зловживань у цій сфері.

Ця збірка буде в нагоді здобувачам правової освіти та їх викладачам, суб'єктам реалізації прав на житло для військовослужбовців, практикуючим спеціалістам, а також іншим зацікавленим і вдумливим читачам.

ВСТУП

У відповідності до фундаментального конституційного принципу ст. 47 Основного Закону України кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону. Так виглядають ідеальні правовідносини.

При цьому військовослужбовці (як носії особливого соціального статусу) є зазвичай громадяни України, які проходять дійсну військову службу у складі Збройних сил України та інших військ відповідно до Закону України.

До військовослужбовців належать: особи офіцерського складу, прапорщики, мічмани, військовослужбовці строкової служби і військової служби за контрактом Збройних сил України, Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України, військ цивільної оборони, а також інших військових формувань, створених відповідно до законодавства України, військовослужбовці жінки, курсанти військово-навчальних закладів.

Таке становище їх становище у суспільному просторі делегує нестандартні відносини щодо житлових правовідносин та реалізації того фундаментального права на житло, яке згадувано на самому початку.

Специфіка проходження військової служби передбачає більш мобільний, неосілий спосіб життя, який не підлягає прорахунку та залежний від обставин, які не залежать від волі і бажань військовослужбовців. Це впливає на застосування та реалізацію приписів законодавства щодо житлових прав вказаної категорії громадян України. Найбільш загальне регулювання цих процесів надає ст. 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», яка визначає **забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей жилими приміщеннями**.

Інше законодавство України визначає більш докладно окремі питання, які стосуються житлових прав військовослужбовців –

квартирний облік військовослужбовців, грошова компенсація в разі неотримання житла або в інших визначених випадках, індивідуальне житлове будівництво, питання іпотеки і кредитування, а також інші питання.

Пропоноване видання визначає основні питання щодо реалізації житлових прав військовослужбовців України, правове регулювання зазначених правовідносин та актуальну судову практику із захисту порушених прав та зловживань у цій сфері.

Ця збірка буде в нагоді здобувачам правової освіти та їх викладачам, суб'єктам реалізації прав на житло для військовослужбовців, практикуючим спеціалістам, а також іншим зацікавленим і вдумливим читачам.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЖИТЛО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ УКРАЇНИ

У вступі до цього видання вже було згадане щодо специфіки реалізації конституційного права на житло військовослужбовців.

За приписами п. 1 ст. 12 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» держава забезпечує військовослужбовців жилими приміщеннями або за їх бажанням грошовою компенсацією за належне їм для отримання жиле приміщення на підставах, у межах норм і відповідно до вимог, встановлених Житловим кодексом Української РСР, іншими законами, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Ця ж норма визначає, що **військовослужбовці строкової військової служби та військовослужбовці, призвані на військову службу під час мобілізації, на особливий період або на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період**, розміщуються в казармах (на кораблях) згідно із Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України. За ними зберігаються жилі приміщення, які вони займали до призову на строкову військову службу та військову службу під час мобілізації, на особливий період або на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Вони не можуть бути зняті з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов.

Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби) та члени їх сімей, які проживають разом з ними, забезпечуються службовими жилими приміщеннями, що повинні відповідати вимогам житлового законодавства.

Військовослужбовцям, які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, та членам їх сімей надаються жилі приміщення для постійного проживання або за їх бажанням грошова компенсація за належне їм для отримання жиле приміщення. Такі жилі приміщення або грошова компенсація надаються їм один раз протягом усього часу проходження військової служби за умови, що ними не було використано право на безоплатну приватизацію житла, з урахуванням особливостей, визначених пунктом 10 цієї статті.

У разі відсутності службового жилого приміщення **військовослужбовці рядового, сержантського і старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом і не перебувають у шлюбі**, розміщуються безплатно в спеціально пристосованих казармах у розташуванні військової частини, а сімейні – у сімейних гуртожитках. Житлово-побутові умови в таких казармах повинні відповідати вимогам, які пред'являються до гуртожитків, що призначені для проживання одиноких громадян. У разі відсутності можливості розміщення зазначених військовослужбовців у спеціально пристосованих казармах у розташуванні військової частини та сімейних гуртожитках **військова частина зобов'язана орендувати** для військовослужбовців та членів їх сімей жиле приміщення або за їх бажанням виплачувати грошову компенсацію за піднайом (найом) жилого приміщення. Для військовослужбовців офіцерського складу у разі відсутності службового жилого приміщення військова частина зобов'язана **орендувати житло для забезпечення ним військовослужбовців та членів їх сімей** або за їх бажанням виплачувати грошову компенсацію за піднайом (найом) жилого приміщення. Розмір і порядок виплати військовослужбовцям грошової компенсації за піднайом (найом) ними жилих приміщень визначаються Кабінетом Міністрів України.

Курсантам вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, які мають сім'ї, надається жила площа в сімейних гуртожитках. У разі відсутності таких гуртожитків їм виплачується за місцем проходження військової служби грошова компенсація за піднайом (найом) жилого приміщення.

За військовослужбовцями, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу, зберігаються жилі приміщення, які вони займали до призову на військову службу. Такі військовослужбовці не можуть бути зняті з обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, та зараховані на квартирний облік у військовій частині за місцем проходження служби.

Військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу, та члени їх сімей, які проживають разом з ними, забезпечуються службовими жилими приміщеннями, що повинні відповідати вимогам житлового

законодавства, якщо вони не займали жилих приміщень за місцем проходження служби.

У разі відсутності службового жилого приміщення військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу і не перебувають у шлюбі, **розміщуються у гуртожитках, призначених для проживання одиноких громадян, а сімейні – у сімейних гуртожитках.**

У разі відсутності жилих приміщень для проживання військова частина зобов'язана орендувати житло для забезпечення ним військовослужбовців, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу, та членів їх сімей або за бажанням військовослужбовця виплачувати йому грошову компенсацію за піднайом (найом) жилого приміщення.

Військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу, та члени їх сімей **зобов'язані вивільнити займане ними службове жиле приміщення** у двотижневий строк з дня виключення зазначених військовослужбовців із списків особового складу військової частини.

Узагальнюючи сказане, можна визначити, **що забезпечення військовослужбовців жилими приміщеннями здійснюється** за рахунок:

новозбудованого, вивільненого або придбаного житла;

надання грошової компенсації за належне для отримання жиле приміщення (за згодою військовослужбовця);

переобладнання нежилых приміщень фонду Міноборони у жилі (крім приміщень, розташованих на територіях, які використовуються за призначенням військовими частинами).

Військовослужбовці та члени їх сімей (крім осіб, звільнених у запас або відставку, та членів їх сімей, а також військовослужбовців, які не здали службове житло за попереднім місцем служби) забезпечуються службовими жилими приміщеннями, що мають відповідати вимогам житлового законодавства.

У разі відсутності службових житлових приміщень військовослужбовці та члени їх сімей розміщуються у гуртожитках, сімейних гуртожитках, а неодружені військовослужбовці – у спеціально пристосованих казармах (далі – службова жила площа) або військова частина орендує їм житло чи за їх бажанням

виплачується грошова компенсація за піднайом (найом) жилого приміщення в порядку, визначеному законодавством.

Військовослужбовцям, які перебувають на обліку осіб, що потребують поліпшення житлових умов шляхом надання житлових приміщень для постійного проживання, та які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, та членам їх сімей надаються житлові приміщення для постійного проживання або за їх бажанням виплачується грошова компенсація за належне їм для отримання жиле приміщення.

Житлові приміщення для постійного проживання та грошова компенсація за належне для отримання жиле приміщення надаються один раз протягом усього часу проходження військової служби за умови, що ними не було використано право на безоплатну приватизацію житла.

Питання, які пов'язані із забезпеченням житлом військовослужбовців та членів їх сімей, вирішуються за місцем проходження військової служби та перебування їх на обліку.

Більш докладно ці питання визначаються **Інструкцією з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями**, що затверджена наказом МО України 31.07.2018 № 380 (з наступними змінами).

Для ведення обліку осіб, які потребують поліпшення житлових умов шляхом надання жилих приміщень для постійного проживання, виплати грошової компенсації за належне для отримання жиле приміщення, надання та використання службової жилої площі, обліку військовослужбовців, які потребують поліпшення житлових умов шляхом забезпечення службовими жилими приміщеннями (службовою житловою площею), ведення оперативного обліку службових житлових приміщень в апараті Міноборони, в Генеральному штабі Збройних Сил України, у інших органах військового управління та військових частинах, вищих військових навчальних закладах і військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, установах та організаціях Збройних Сил України, а також у військових прокуратурах утворюються **житлові комісії**.

Узагальнюючи визначене, можна стверджувати, що житлове забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей здійснюється **шляхом:**

- надання службових жилих приміщень;
- оренда житла та виплата грошової компенсації за піднайом (найом) жилого приміщення;
- надання житлових приміщень для постійного проживання;
- виплата грошової компенсації за належне для отримання житлове приміщення.

Порядок приватизації житла військовослужбовцями визначається Розділом X Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями.

НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ СЛУЖБОВИХ ПРИМІЩЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ

Військовослужбовці та члени їх сімей, крім осіб, які звільнені з військової служби в запас або відставку та члени їх сімей, за відсутності за місцем проходження служби житла для постійного проживання, **забезпечуються службовими жилими приміщеннями.**

Службові жилі приміщення надаються в межах не менше визначеного в установленому порядку рівня середньої забезпеченості громадян жилою площею в цьому населеному пункті, але не більше 13,65 квадратного метра жилої площі на одну особу.

Службове жиле приміщення може бути надане з перевищенням зазначеного вище максимального розміру виключно у випадках, передбачених законодавством, менше встановлених норм – тільки за наявності письмової згоди військовослужбовця та повнолітніх членів його сім'ї.

Військовослужбовець та повнолітні члени його сім'ї беруть письмове зобов'язання щодо звільнення службового жилого приміщення у передбачених законодавством випадках.

У разі відсутності службових жилих приміщень:

військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу і не перебувають у шлюбі, розміщуються у гуртожитках, призначених для проживання одиноких громадян, а сімейні – у сімейних гуртожитках. За відсутності вільних місць в гуртожитку військова частина зобов'язана орендувати їм житло або за їх бажанням виплачувати грошову компенсацію за піднайом (найом) жилого приміщення;

військовослужбовці рядового, сержантського і старшинського складу, які не перебувають у шлюбі, розміщуються безоплатно в спеціально пристосованих казармах у розташуванні військової частини, а сімейні – у сімейних гуртожитках;

іншим військовослужбовцям (крім військовослужбовців, призваних за мобілізацією до укладення ними контракту) військова частина зобов'язана орендувати житло або за їх бажанням виплачувати грошову компенсацію за піднайом (найом) жилого приміщення в порядку, визначеному законодавством.

Курсанти, слухачі (ад'юнкти) вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, які мають сім'ї, у разі відсутності житлового приміщення для проживання у цій місцевості на час навчання розміщуються в сімейних гуртожитках.

Слухачі (ад'юнкти) вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, сім'ї яких залишилися проживати за попереднім місцем служби або які не перебувають у шлюбі, на час навчання розміщуються у гуртожитках, призначених для проживання одиноких громадян.

У разі відсутності таких гуртожитків зазначеним категоріям військовослужбовців (які не забезпечені службовим житловим приміщенням або службовою жилою площею за попереднім місцем служби) виплачується за місцем навчання грошова компенсація за піднайом (найом) жилого приміщення із урахуванням складу сім'ї, що проживають з військовослужбовцем під час навчання.

Вселення у службові приміщення здійснюється на підставі **спеціального ордеру**, який є єдиною підставою для вселення в надане службове жилае приміщення.

До виконавчих органів районної, міської, районної у місті ради КЕУ, КЕВ (КЕЧ) району надає витяг з наказу командира військової частини про надання службового жилого приміщення.

Спеціальний ордер на службові житлові приміщення в закритих військових містечках оформляється та видається відповідним начальником КЕУ, КЕВ (КЕЧ) району протягом п'яти робочих днів.

Під час вселення у службове жилае приміщення військовослужбовець здає отриманий спеціальний ордер до житлово-експлуатаційної організації, а за її відсутності – відповідному підприємству, установі, організації, що здійснює обслуговування цього житлового приміщення, а в закритих, віддалених військових містечках до будинкоуправління відповідної КЕУ, КЕВ (КЕЧ) району.

Спеціальний ордер на службове жилае приміщення може бути визнаний недійсним у порядку, встановленому законодавством.

Більш докладно питання забезпечення службовим житлом визначаються у Розділі IV Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями.

НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ ДЛЯ ПОСТІЙНОГО ПРОЖИВАННЯ

Особи з числа військовослужбовців та члени їх сімей, які потребують поліпшення житлових умов **шляхом надання житлових приміщень для постійного проживання**, забезпечуються жилим приміщенням згідно з чергою у військовій частині, що визначається часом зарахування на облік (включення до списків осіб, які користуються правом першочергового одержання житлових приміщень, або до списків осіб, які користуються правом позачергового одержання житлових приміщень) за рішенням житлової комісії військової частини (об'єднаної житлової комісії), яке затверджується наказом командира військової частини.

Житлові приміщення, які надаються військовослужбовцям для постійного проживання, **мають відповідати** встановленим санітарним і технічним вимогам.

Житлові приміщення надаються військовослужбовцям та членам їх сімей не менше рівня середньої забезпеченості громадян житловою площею, але не більше 13,65 квадратних метрів житлової площі на одну особу **за умови, що ними не було використано право на безоплатну приватизацію житла.**

У разі якщо військовослужбовець чи члени його сім'ї використали право на безоплатну приватизацію житла не в повному обсязі, при наданні житла враховується житлова площа у квартирі (будинку), яка знаходиться у приватній власності військовослужбовця або членів його сім'ї.

Під час надання житлових приміщень не допускається заселення однієї кімнати особами різної статі, старшими 9 років, крім подружжя, а також особами, що страждають тяжкими формами деяких хронічних захворювань, у зв'язку з чим вони не можуть проживати в одній кімнаті разом з членами своєї сім'ї, згідно з переліком хронічних захворювань, що затверджується центральним органом виконавчої влади, який формує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Житлове приміщення може бути надано з перевищенням зазначеного в абзаці другому цього пункту розміру, якщо воно

становить одну кімнату (однокімнатну квартиру) або у випадку, передбаченому в абзаці четвертому цього пункту.

Понад норми жилої площі окремим категоріям громадян надається додаткова жила площа у вигляді кімнати або 10 квадратних метрів житлової площі. Умови надання додаткової жилої площі та категорії громадян, які мають право на її одержання, встановлюються законодавством України.

При переданні військовослужбовцями та членами їх сімей житла, яке перебуває у їх приватній власності, до КЕУ, КЕВ (КЕЧ) району вони мають право на одержання від Мініборони житла у межах встановленої норми житлової площі.

У разі надходження кількох однокімнатних квартир з різною житловою площею пріоритетом під час розподілу таких квартир з розміром житлової площі понад 13,65 квадратних метра є надання такого житла сім'ї, а не одній особі.

Вселення до житлових приміщень для постійного проживання здійснюється на підставі **ордеру на постійну житлову площу**, який є єдиною підставою для вселення в надане житлове приміщення.

Ордер на постійну житлову площу в закритих військових містечках оформлюється та видається відповідним начальником КЕУ, КЕВ (КЕЧ) району протягом п'яти робочих днів.

Для вселення в надане житлове приміщення військовослужбовець здає ордер на постійну житлову площу до житлово-експлуатаційної організації, за її відсутності – відповідному підприємству, установі, організації, що здійснює обслуговування цього житлового приміщення, або до будинкоуправління відповідного КЕУ, КЕВ (КЕЧ) району.

Ордер на постійну житлову площу може бути визнаний недійсним у порядку, встановленому законодавством.

Більш докладно питання забезпечення житлом для постійного проживання визначаються у Розділі VII Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями.

ОРЕНДА ЖИТЛА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

У разі неможливості надання військовослужбовцям службових жилих приміщень (службової жилої площі) військова частина в особі командира військової частини **зобов'язана орендувати житло відповідно до законодавства України.**

Військова частина має право орендувати житло (ліжко-місця, кімнати у гуртожитках, квартири тощо) у межах наявного фінансового ресурсу, передбаченого кошторисом військової частини для цієї мети.

Житло орендується у підприємств, установ, організацій та громадян незалежно від форми власності, про що укладається відповідний договір оренди житла.

Орендувати житло, яке належить до фондів Міноборони, забороняється.

Оплата оренди житла здійснюється за місцем проходження військової служби (навчання) або (у разі відсутності за місцем проходження військової служби (навчання) фінансового органу) – за місцем виплати їм грошового забезпечення.

Граничний розмір орендної плати визначається щороку з огляду на наявний фінансовий ресурс, передбачений в кошторисі Міноборони для цієї виплати на відповідний бюджетний період. Розмір орендної плати (без урахування вартості комунальних послуг та енергоносіїв, які військовослужбовець сплачує за рахунок власних коштів) не може перевищувати граничний розмір, визначений на відповідний рік.

Оплата оренди жилих приміщень здійснюється в безготівковій формі.

Військовослужбовцям відповідних категорій та курсантам вищих військових закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, які не забезпечені жилими приміщеннями за місцем проходження військової служби за їх бажанням виплачується **грошова компенсація за піднайом (найом) житлового приміщення (далі – компенсація за піднайом).**

Компенсація за піднайом виплачується за місцем проходження військової служби (навчання) відповідно до **Порядку виплати грошової компенсації** військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації та Державної спеціальної служби транспорту за піднайом (найом) ними жилих приміщень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 450 (далі – Порядок виплати грошової компенсації).

Сплата вартості спожитих комунальних послуг та енергоносіїв в орендованому житлі здійснюється військовослужбовцями та членами їх сімей та **не підлягає відшкодуванню** за рахунок кошторису Міноборони.

Відповідно до окремого доручення міністра оборони України №2418/з, розмір виплати грошової компенсації військовослужбовцям за піднайом житлових приміщень з 1 січня 2023 року становить:

у Києві — 3 800 грн на місяць;

в обласних центрах — 2 850 грн на місяць;

в інших населених пунктах — 1 900 грн на місяць.

Для військовослужбовців, які мають трьох і більше членів сім'ї, зазначені розміри збільшуються у 1,5 раза:

у місті Київ – 5 700 грн на місяць;

в обласних центрах – 4 275 грн на місяць;

в інших населених пунктах – 2 850 грн на місяць.

Грошова компенсація виплачується щомісяця (у поточному місяці за попередній).

Грошова компенсація виплачується з дня реєстрації поданого в установленому порядку рапорту на ім'я командира частини. Крім того, для отримання компенсації реєстрація місця проживання військових та членів їхніх сімей за місцем проходження військової служби є не обов'язковою.

Для отримання компенсації за піднайом житла військовослужбовець подає рапорт командирів військової частини. Разом з рапортом військовослужбовець подає документи згідно з переліком, встановленим Порядком виплати грошової компенсації, довідку про склад сім'ї та довідку про перевірку житлових умов.

Якщо військовослужбовець вибув у службове відрядження (понад 6 місяців), право на оформлення (поновлення) документів для отримання грошової компенсації мають члени його сім'ї.

У наказі Міноборони йдеться, що військовослужбовці, які отримують компенсацію за піднайом, зобов'язані письмово доповідати командирі військової частини про обставини, що мають значення або впливають на її розмір, протягом десяти днів з дня настання таких обставин.

Більш докладно питання оренди житла для тимчасового проживання визначаються у Розділі V Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями.

ВИПЛАТА ГРОШОВОЇ КОМПЕНСАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ ЗА НАЛЕЖНЕ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ЖИТЛОВЕ ПРИМІЩЕННЯ

Грошова компенсація за належне для отримання жиле приміщення (як особливий різновид житлового забезпечення) застосовується у таких випадках:

по-перше для:

військовослужбовців, які мають вислугу на військовій службі 20 і більше років, та членів їх сімей;

осіб, звільнених з військової служби в запас за станом здоров'я або у разі, коли вони на час звільнення мають вислугу військової служби не менше 20 років, або у відставку, а також у зв'язку із скороченням штатів чи проведенням інших організаційних заходів у разі неможливості їх використання на військовій службі, та членів їх сімей;

сім'ї військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби;

сім'ї померлих осіб, звільнених з військової служби в запас або у відставку за віком, станом здоров'я та у зв'язку із скороченням штатів або проведенням інших організаційних заходів;

по-друге для:

для сімей осіб, визначених пунктами 2-5 частини першої статті 10¹ Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I-II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11-14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

для членів сімей осіб, які загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання (далі – особа, яка загинула (пропала безвісти), померла), одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, статус яким надано відповідно до пунктів 2-5 частини першої статті 10⁻¹ Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – члени сім'ї особи, яка загинула (пропала безвісти), померла) і які перебувають на квартирному обліку, за категоріями у такій черговості (у разі відсутності одержувачів попередньої категорії):

1) категорія I – дружина (чоловік) і малолітні та неповнолітні діти особи, яка загинула (пропала безвісти), померла (в тому числі усиновлені), які проживають разом з матір'ю (батьком); один з подружжя, який не одружився вдруге;

2) категорія II – малолітні та неповнолітні діти особи, яка загинула (пропала безвісти), померла (в тому числі усиновлені), які на день її смерті проживали окремо від матері (батька), якщо особа, яка загинула (пропала безвісти), померла, на день смерті розлучена або не розлучена і дружина (чоловік) цієї особи не позбавлена (не позбавлений) батьківських прав; малолітні та неповнолітні діти особи, яка загинула (пропала безвісти), померла;

3) категорія III – повнолітні діти, які не мають (не мали) своїх сімей;

4) категорія IV – батьки особи, яка загинула (пропала безвісти), померла;

5) категорія V – повнолітні діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття;

6) категорія VI – повнолітні діти, обоє батьків яких загинули (пропали безвісти), померли;

7) категорія VII – дружина (чоловік) особи, яка загинула (пропала безвісти), померла, яка (який) на момент загибелі (пропажі безвісти), смерті особи позбавлена (позбавлений) батьківських прав щодо

малолітніх та неповнолітніх дітей особи, яка загинула (пропала безвісти), померла (в тому числі усиновлених), або не позбавлена (не позбавлений) батьківських прав, але малолітні та неповнолітні діти особи, яка загинула (пропала безвісти), померла (в тому числі усиновлені), проживають окремо від дружини (чоловіка);

8) категорія VIII – утриманці особи, яка загинула (пропала безвісти), померла, яким у зв'язку з цим виплачується пенсія.

У першому випадку така компенсація виплачується згідно із Порядком визначення розміру і надання військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 02 вересня 2015 року № 728 (з наступними змінами).

Військовослужбовці та члени їх сімей, які відповідно до законодавства потребують поліпшення житлових умов, мають право отримати компенсацію один раз протягом усього часу проходження військовослужбовцями військової служби за умови, що ними не було використано право на безоплатну приватизацію житла.

У разі використання військовослужбовцем та/або членами його сім'ї права на приватизацію раніше наданого жилого приміщення у неповному обсязі загальна площа жилого приміщення, яка підлягає компенсації, зменшується на площу, яка була безоплатно передана з державного житлового фонду у приватну власність військовослужбовця та/або членів його сім'ї.

У разі отримання військовослужбовцем з державного житлового фонду жилого приміщення для постійного проживання, яке не приватизовано ним та/або членами його сім'ї, і його подальшого перебування на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов та/або включені до списків осіб, що мають право на першочергове чи позачергове отримання жилих приміщень, загальна площа житла, яка підлягає компенсації, зменшується на загальну площу житла, що перебуває у користуванні військовослужбовця та членів його сім'ї.

Більш докладно ці питання визначаються зазначеним Порядком та Розділом VIII Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями.

У другому випадку така компенсація виплачується згідно із Порядком виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення деяким категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також членів їх сімей, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2016 р. № 719 (з наступними змінами).

Дія цього Порядку не поширюється на осіб, стосовно яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду у зв'язку із вчиненням ними злочину проти основ національної безпеки України, вчиненням або сприянням вчиненню терористичного акту, втягненням у вчинення терористичного акту, публічними закликами до вчинення терористичного акту, створенням терористичної групи чи терористичної організації, фінансуванням тероризму, вчиненням злочину у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, вчиненням тяжкого і особливо тяжкого злочину проти встановленого порядку несення військової служби, вчиненням кримінального правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (далі – злочин проти України).

Вказана компенсація виплачується за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2-5 частини першої статті 10⁻¹ Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I-II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11-14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов (далі – субвенція) і включені до списків осіб, які користуються правом позачергового (першочергового)

одержання жилих приміщень, за місцем проживання відповідно до законодавства за категоріями, встановленими цим пунктом.

Більш докладно ці питання визначаються вказаним Порядком, Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», Порядком надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам» (з наступними змінами).

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЖИТЛО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ УКРАЇНИ.....	5
НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ СЛУЖБОВИХ ПРИМІЩЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ.....	10
НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ ДЛЯ ПОСТІЙНОГО ПРОЖИВАННЯ	12
ОРЕНДА ЖИТЛА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	14
ВИПЛАТА ГРОШОВОЇ КОМПЕНСАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ ЗА НАЛЕЖНЕ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ЖИТЛОВЕ ПРИМІЩЕННЯ	17
КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	22
ВИДІЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА	25
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ ЖИТЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	37
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»	37
ЗАКОН УКРАЇНИ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».....	115
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 2 вересня 2015 р. № 728 «Деякі питання забезпечення житлом військовослужбовців та інших громадян».....	182
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 3 серпня 2006 р. N 1081 «Про затвердження Порядку забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житловими приміщеннями»	195

НАКАЗ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ від 31.07.2018 № 380 «Про затвердження Інструкції з організації забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України та членів їх сімей жилими приміщеннями!.....	206
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 26 червня 2013 р. № 450 «Про розмір і порядок виплати грошової компенсації військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, розвідувальних органів, Державної прикордонної служби, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту, Управління державної охорони та військовослужбовцям, відрядженим до Міністерства освіти і науки, Державного космічного агентства, за піднайом (найом) ними житлових приміщень»	294
ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 2 серпня 2022 р. № 856 «Деякі питання забезпечення приватним акціонерним товариством «Українська фінансова житлова компанія» доступного іпотечного кредитування громадян України».....	301
СУДОВА ПРАКТИКА ЩОДО ЖИТЛОВИХ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	327

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

ПРАВО НА ЖИТЛО ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ:

- ЖИТЛОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
- КОМПЕНСАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ЗА ПІДНАЙОМ ЖИТЛА ТА ЙОГО ОРЕНДУ ТА ІНШІ ВИДИ КОМПЕНСАЦІЙ
- КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛОВИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
- ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ

Оригінал-макет підготовлено
ТОВ Видавничий дім «Професіонал»

Підписано до друку 23.07.2023. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 30,85.

ТОВ «Видавничий дім «Професіонал»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1533

Книги, які можуть вас зацікавити

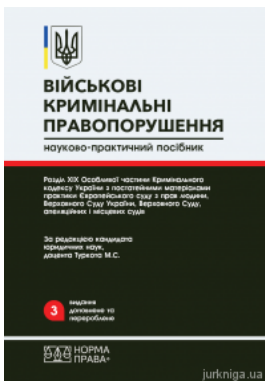
Женевські конвенції про захист жертв війни та додаткові протоколи до них

Встановлення факту смерті особи під час воєнного стану

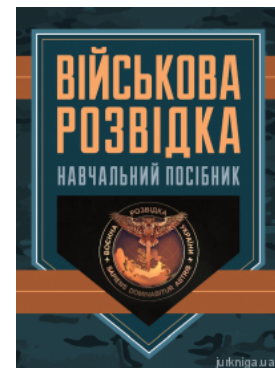
Посібник для фахівців служб персоналу військових частин Збройних Сил України (в умовах воєнного стану)

Військові кримінальні правопорушення: Розділ XIX Особливої частини Кримінального кодексу України з постатейними матеріалами практики Європейського...

Державні гарантії захисту соціальних прав військовослужбовців і членів їх сімей

Військова розвідка. Навчальний посібник

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт →](#)